

Фосиқлик

11:15 / 22.01.2019 3535

Ҳар бир мўмин-муслмон банда эҳтиёт бўлиши лозим бўлган қалб хасталикларидан яна бири фосиқликдир.

«Фисқ» сўзи луғатда қобиқни тешиб чиқиш маъносини англатади.

Шаръий истилоҳда эса Аллоҳ таолонинг тоатидан чиқиб, маъсиятларни яширмай, уялмасдан, очиқ-ойдин қиладиган одамга «фосиқ» дейилади.

Одатда «фосиқ» деб гуноҳ ишларни қилган муслмонларга айтилади. «Фисқ» сўзи уламолар истилоҳида гуноҳи кабира қилиб ёки кичик гуноҳларда бардавом бўлиб, Аллоҳнинг наҳйи қилган нарсаларидан чиқишни англатади.

Қуръони каримда эса мавзуга қараб, кофир ва мунофиқлар ҳам баъзан «фосиқ» дейилади.

Аллоҳ таоло Сажда сурасида марҳамат қилади:

وَعَمِلُوا إِيمَانًا ۝۱۸ لَا فَاسِقًا كَمَنْ مُؤْمِنًا كَانَ أَفَمَنْ

فَسَقُوا الَّذِينَ ۝۱۹ وَأَمَّا يَعْمَلُونَ كَانُوا بِمَا نَزَّلْنَا مِنَ الْجَنَّةِ فَلَهُمُ الصَّلٰحٰتِ

عَذَابَ ذُوقُوا لَهُمْ وَقِيلَ فِيهَا أُعِيدُوا مِنْهَا يُخْرَجُونَ أَنْ أَرَادُوا كَلِمَاتُ النَّارِ فَمَا وَهُمْ

۝۲۰ تُكذِّبُونَ بِهِ كُنْتُمْ الَّذِينَ النَّارِ

«Ахир, мўмин бўлган одам фосиқ бўлган одам каби бўлурми?! Тенг бўлмаслар. Аммо иймон келтириб, солиҳ амалларни қилганларга, албатта, уларга қилиб ўтган амаллари учун зиёфат ўлароқ, жаннатул маъво бор. Аммо фосиқлик қилганлар эса, бас, уларнинг жойлари оловдир. Ҳар сафар ундан чиқмоқни ирода қилсалар, унга қайтарилурлар ва уларга: «Ўзингиз ёлғонга чиқарган оловнинг азобини тотинг», дейилур» (18-20-оятлар).

Ушбу ояти карималарда фосиқлик мўминликка муқобил равишда зикр қилинмоқда. Демак, бу ўринда у кофирликни англатади.

Мунофиқнинг ҳам фосиқ дейилишига қуйидаги оят далилдир:

الْفٰسِقُوْنَ هُمُ الْمُنٰفِقِيْنَ اِنَّ

«Албатта, мунофиқлар - улар фосиқлардир» (Тавба сураси, 67-оят).

Кофирликка етиб бормайдиган, гуноҳ маъносидаги фосиқликка Бақара сурасидаги қуйидаги оят далил бўлади:

فُسُوْقٌ اَفِئْتُهُ تَفَعَلُوْا وَاِنْ شَهِدُوْا لَكُمْ اَوْ اَشْهَدُوْا

عَلَيْكُمْ شَيْءٌ بِكُلِّ وَاَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ

«Олди-сотди қилганингизда гувоҳ келтиринг ва ёзувчи ҳам, гувоҳ ҳам зарар тортмасин. Агар (аксини) қилсангиз, албатта, бу фосиқлигингиздир. Аллоҳга тақво қилинг. Ва Аллоҳ сизга илм берадир. Аллоҳ ҳар бир нарсани ўта билувчидир» (282-оят).

Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Мусулмонни сўкиш фосиқлик ва у билан уруш қилиш кофирликдир», дедилар».

Икки шайх ривоят қилишган.

Ўтган уламолардан Зажжож раҳматуллоҳи алайҳи: «Бадгумонлик яхши кишилар ҳақида ёмон гумон қилишдир. Аммо фисқ аҳли бўлса, ундан нима фосиқлик зоҳир бўлган бўлса, шуни гумон қилишга ҳаққимиз бор», деган.

Маълумки, фосиқлик катта гуноҳ ҳисобланади. Шариат кўрсатган чегарадан чиқиб, гуноҳ ишларни қилувчилар фосиқ ҳисобланади. Фисқ диндан чиқишнинг бошланиши бўлиб, тавба қилмасдан, ўша гуноҳни давом эттирганлар диндан чиқади.

Шунинг учун ҳам ҳадиси шарифда: «Мусулмонни сўкиш фосиқлик ва у билан уруш қилиш кофирликдир», дейилмоқда. Чунки фисқ куфрга олиб борганидек, сўкиш ҳам урушга олиб боради.

«Руҳий тарбия» китобидан